

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС: протокол №11 /25.04.2024

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС: протокол №7 /11.04 2024

Декан:

(Доц. д-р Денка Златева)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „АГРАРНА ПОЛИТИКА“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „магистър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО и СПН

СЕМЕСТЪР: 9 за СС и СНУ, 11 за ДНДО и СПН

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	225

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Теодорина Турлакова)

2.
(гл. ас. д-р Радмил Николов)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Обучението по дисциплината “Аграрна политика“ цели да запознае студентите със същността и обхвата на политическите процеси в аграрната сфера, техните цели и резултати в исторически и съвременен аспект. Съвременният бизнес, в която и да е област от стопанската практика не може да се развива успешно, ако не се управлява чрез разработване и прилагане на политически средства и лостове.

Обучението по дисциплината е базирано на разбирането, че Европейската общност, като сложно образование в общественото развитие се нуждае от обща политика и най-вече в аграрния сектор, тъй като този сектор има голямо социално, икономическо и стратегическо значение за общността. Тя има за цел по-задълбоченото изучаване не само на теоретичните основи, закони, закономерности и принципи на аграрната политика, но също така и инструментариума, механизмите на протичане на конкретните видове политики в страните и отделните стопански формирания в тях. Студентите ще изградят разбиране и по-задълбочени знания за същността и особеностите на действащите аграрни политики в страните от ЕС. Специално внимание в курса е отделено на ценовата, данъчната, кредитната, инвестиционната, външнотърговската и други политики на европейско и национално равнище.

Предвид кризисните процеси в света, Европа и страните от общността се отделя внимание на виждания, изразяването на мисли и факти за обществените процеси свързани с продоволствието на населението, екологичното производство и подпомагането им в рамките на Съюза и на глобално ниво, чрез които се цели да се формират у студентите многоезикова компетентност за интегрирането на аграрната политика със социалните политики и политиките на различни общности. В процеса на работа се дискутират стратегически въпроси, свързани с развитието на националната и европейска политика в сектора, като се акцентира върху механизмите, инструментите и мерките на ОСП в земеделските стопанства, чрез което се формира разбиране на социалните, икономическите и политически понятия, структури и световни процеси, което е основа за изграждане на гражданска компетентност. Решаването на разнообразни казуси и обсъждането на проблемни ситуации във връзка с прилагането на различните форми на аграрна политика (структурна, поземлена, ценова, международна, продоволствена и др.) в различните страни, познаване на местните, националните, регионалните, европейските и световните култури и межкултурни различия насърчават изграждане на компетентност на културна осведоменост и изява на студентите.

Дисциплината „Аграрна политика“ се базира на изучаваните в специалност „Аграрен бизнес“ на ОКС “Бакалавър“ дисциплини като „Основи на аграрния бизнес“ „Международен агробизнес“ и др. С цел по-широкопрофилна подготовка на студентите е приложен интердисциплинарен подход в обучението като са интегрирани въпроси от други науки като Екология, Международни отношения и други.

I. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
	Тема първа. АГРАРНА ПОЛИТИКА-СЪЩНОСТ, ЦЕЛИ, МЕХАНИЗМИ
1.1.	Селското стопанство и необходимостта от правителствена намеса при неговото развитие
1.2.	Същност на аграрната политика
1.3.	Цели и задачи на аграрната политика. Органи, провеждащи аграрната политика
1.4.	Инструменти и икономически механизми за реализиране целите на аграрната политика
1.5.	Концепции за аграрно и икономическо развитие и типове аграрна политика
	Тема втора. . СТРУКТУРНИ АГРАРНИ ПОЛИТИКИ
2.1.	Политика на формиране на рационална стопанска структура
2.2.	Поземлената реформа като подход на структурната аграрна политика. Същност на поземлената реформа. Предпоставки и цели на поземлената реформа. Инструменти на поземлената реформа. Поземлените реформи в България
2.3.	Политика на структурни промени в организационно-стопанските форми на българското земеделие. Структурни промени в размера на стопанствата и тяхната консолидация Политика по изграждане на производствени структури в земеделието
2.4.	Приватизацията и приватизационните механизми. Приватизация в аграрния сектор. Реституция и приватизация. Етапи на приватизационния процес.
	Тема трета. РЕСУРСНА ПОЛИТИКА
3.1.	Правителствена интервенция върху ресурсните пазари – същност и цели
3.2.	Икономически инструменти на ресурсната политика
3.3.	Инвестиционна политика
3.4.	Институционализиране на ресурсната политика
	Тема четвърта. ЦЕНОВА АГРАРНА ПОЛИТИКА
4.1.	Функции на цените и ролята им в ценовата аграрна политика
4.2.	Същност на ценовата политика. Равновесна и приемлива цена на земеделската продукция
4.3.	Начини за регулиране на цените в аграрния сектор. Инструменти на ценовата политика. Директно регулиране на цените. Индиректно регулиране на цените
4.4.	Ценовата аграрна политика на България
	Тема пета. ПОЛИТИКА КЪМ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ДОХОДИ И ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА
5.1.	Политика за директно поддържане на земеделските доходи
5.2.	Данъчна система и данъчна политика
5.3.	Методи и принципи на данъчното облагане. Класификация на данъците. Данъчни облекчения в аграрния сектор
5.4.	Тенденции в данъчната политика аграрния сектор
	Тема шеста. АГРАРНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ
6.1.	Основни принципи на международната търговия
6.2.	Международната търговия със селскостопански продукти и влиянието на националните политики
6.3.	Либерализация на търговията със селскостопански стоки и възможности за регулиране на протекционизма. Коефициент на номинална и ефективна защита.
6.4.	България в международните търговски организации
	Тема седма. ЕКОЛОГИЧНА АГРАРНА ПОЛИТИКА

7.1.	Общи мероприятия и действия за опазване на околната среда
7.2.	Политика на съчетаване конвенционалното и органичното земеделие
Тема осма. ВЪЗНИКВАНЕ НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	
8.1.	Създаване и развитие на Европейския съюз
8.2.	Институции на Европейския съюз
8.3.	Основни политики на ЕС
8.4.	Необходимост от обща политика в областта на селското стопанство
8.5.	Същност на ОСП
Тема девета. МЕХАНИЗМИ НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА	
9.1.	Системи на общи цени
9.2.	Система на външна защита на аграрните стоки
9.3.	Обща организация на пазарите
9.4.	Механизми на ограничаване производството на земеделски стоки
Тема десета. ФИНАНСИРАНЕ И ГАРАНТИРАНЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В ЕС	
10.1.	Европейски фондове
10.2.	Оперативни програми и усвояване на финансовите средства
10.3.	Финансови инструменти на ОСП
10.4.	Директни плащания. Национални доплащания

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

В представянето на методите за подготовка и провеждане на обучението по дисциплината се описва използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- учебни ресурси – електронен учебник, мултимедийни презентации, файлове, интернет страници; хипервръзки;
- учебни дейности – провеждане на електронно базирани учебни занятия чрез използването на софтуер за видеоконферентна връзка по предварително обявено разписание, както и синхронна и асинхронна комуникация с преподавателите, полагане на тестове, подготовка на курсови работи, проекти, изпълнение на задания, обсъждане на теми във форуми и други.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

Но. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Писмено задание (по практически проблем)	1	50
1.2.	Решение на казус от практиката	1	50
1.3.	Тест	1	25

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

Общо за семестриален контрол:		3	125
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест и писмен изпит по два въпроса)	1	100
Общо за сесиен контрол:		1	100
Общо за всички форми на контрол:		4	225

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Аграрна политика“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Турлакова, Т. Аграрна политика, Варна, 2017.
2. Блажева, В. Аграрна политика, АИ Ценов, Свищов, 2013.
3. Цонева, Мария. Аграрна политика. С. 2001.
4. Турлакова, Т., Георгиева, Т., Иванова, П. Ценообразуване в аграрния бизнес. Варна : Наука и икономика, 2021, 266.
5. Вълчев, Никола. Национална и регионална политика Фабер, Пловдив, 2011.
6. Димов, Ангел Аграрна политика, Изд.Аграрен университет, Пловдив, 2011.
7. Киречев, Д. Агроекологичната политика на България и ЕС:приоритети за развитие до 2020, сп.“Известия на съюза на учените-Варна, Серия „Икономически науки‘2012“, Варна, 2012, стр.33-43.
8. Турлакова, Т. и др. Влияние на ОСП на ЕС върху предприемаческата и инвестиционна активност в земеделието и селските райони, ИК“ГЕА-Принт“, Варна, 2015.
9. Турлакова, Т. Общата селскостопанска политика на ЕС и отражението ѝ върху агробизнеса в България, ИК“ГЕА-Принт“, Варна, 2013.
10. Турлакова, Т. Концепция трансграничного аграрного рынка, Журнал научных публикаций „Экономика, социология и право“, 2012, 11, с.16-30.
11. Slavova, G. Successful entrepreneurial projects that finance agricultural activities in the Northeastern region of Bulgaria during the first programming period of the Operational Programme for Rural Development, IZVESTIA, Journal of Union of Scientists-Varna, Economic Sciences Section, 2014.